

Impulz

interactieve dansvoorstelling voor kinderen van 1 tot 4 jaar

lesmap

1. Intro

Ben je nog niet naar de nieuwe voorstelling ImpulZ van Theater De Spiegel geweest? Dan geven we je graag een woordje uitleg. De meeste begeleiders weten graag wat ze kunnen verwachten en wat er van hen verwacht wordt als begeleider van een groep of klas.

ImpulZ is een atypische voorstelling. Bij de meeste voorstellingen die je tot hiertoe hebt gezien nemen de kinderen en de begeleiding plaats en heb je vooral het gevoel dat je de groep in de hand moet houden en liefst ook dat alle kinderen zo stil mogelijk dienen te blijven.

Welnu, je kan opgelucht ademhalen. Bij deze voorstelling doen we het anders. De kinderen nemen nog steeds plaats rond het speelvlak* en natuurlijk hebben we graag dat ze bij aanvang rustig zijn en zich laten meeslepen door de artiesten. Maar ze mogen ook bewegen, ze mogen verbaal reageren en ze kunnen zelfs deelnemen.

Of misschien heb je de voorstelling wel al gezien, maar weet je niet goed hoe je deze voorstelling moet verwerken met de groep, of als individu? Dan kan deze lesmap een houvast bieden of inspireren om uw ervaring over kunstbeleving bij de allerjongsten te verruimen.

***Speelvlak:**

Wanneer de begeleiding en de kinderen binnenkomt, zien jullie een speelvlak in het midden van de zaal. Daarrond liggen houten kisten. Een houten landschap begrenst de ruimtes. Je hebt enerzijds de ruimte van de artiesten, het speelvlak, en anderzijds de ruimte van de kinderen en de begeleiding, het publiek.

Het publiek kan gaan zitten op bankjes. Er zijn steeds twee rijen bankjes voorzien. De kinderen mogen zelf kiezen of ze op de voorste of achterste rij gaan zitten. Maar we raden aan eerst de voorste rijen te bezetten. Wanneer iedereen vanachter zit is de kans op deelname of participatie veel kleiner. Dat zou jammer zijn.

Deze twee ruimtes, speelvlak en publiek, zijn gescheiden van elkaar en blijven dat ook. Toch zullen de artiesten de ruimte van het publiek ook af en toe binnendringen of bezoeken. Hierdoor ontstaat er mogelijk wat onduidelijkheid over wat nu wel kan of mag. Want als het in de ene richting kan, kan het dan ook in de andere? Mogen de kinderen dan ook de grens oversteken en op het speelvlak gaan staan? Niet meteen, niet in het eerste deel van de voorstelling.

De artiesten zullen de kinderen zelf uitnodigen wanneer de tijd en de plaats zich daartoe leent. Wat als een kind toch het initiatief neemt en plots op het speelvlak staat? We begrijpen dat je als begeleider op zo'n moment probeert in te schatten wat er dient te gebeuren. Grijp je in? Stoort dat de voorstelling? Is het kind in gevaar? U kan best het kind zelf halen en terug in de ruimte voor het publiek zetten. De artiesten dansen of manipuleren instrumenten. Zij zullen niet altijd de focus hebben op de kinderen, maar vaak ook gewoon op hun artistieke taak. Wanneer zij wel de handen vrij hebben, zullen zij het kind ook terug naar de ruimte voor het publiek begeleiden.

Wanneer de kinderen op hun plekje zitten zal het licht in de ruimte van het publiek langzaam doven. Dit wordt door de kinderen zelden als angstaanjagend ervaren. Er is nog licht op het speelvlak en de artiesten. Er is ook voldoende te bekijken. Een décor van zelfgebouwde instrumenten, een danser, een muzikant en een knop*. Hoe deze elementen elkaar beïnvloeden wekt al voldoende fascinatie op bij de kinderen.

Op dit moment kan u rustig genieten van de verwondering. Wij nodigen je dan ook uit om zelf rust te nemen en zelf verwonderd te zijn. Weg zijn de dagelijkse beslommeringen, gezellig vertoevend in een wonderlijke omgeving, geniet je samen met jouw groep van deze voorstelling. Veel plezier!

***Knop:**

Tijdens de voorstelling zullen de artiesten knoppen tevoorschijn halen in het houten landschap. Het houten landschap wordt zo een knoppenlandschap.

De kinderen en u worden door hen uitgenodigd om ook op de knoppen te duwen. Hierdoor hebben de kinderen een directe invloed op de voorstelling.

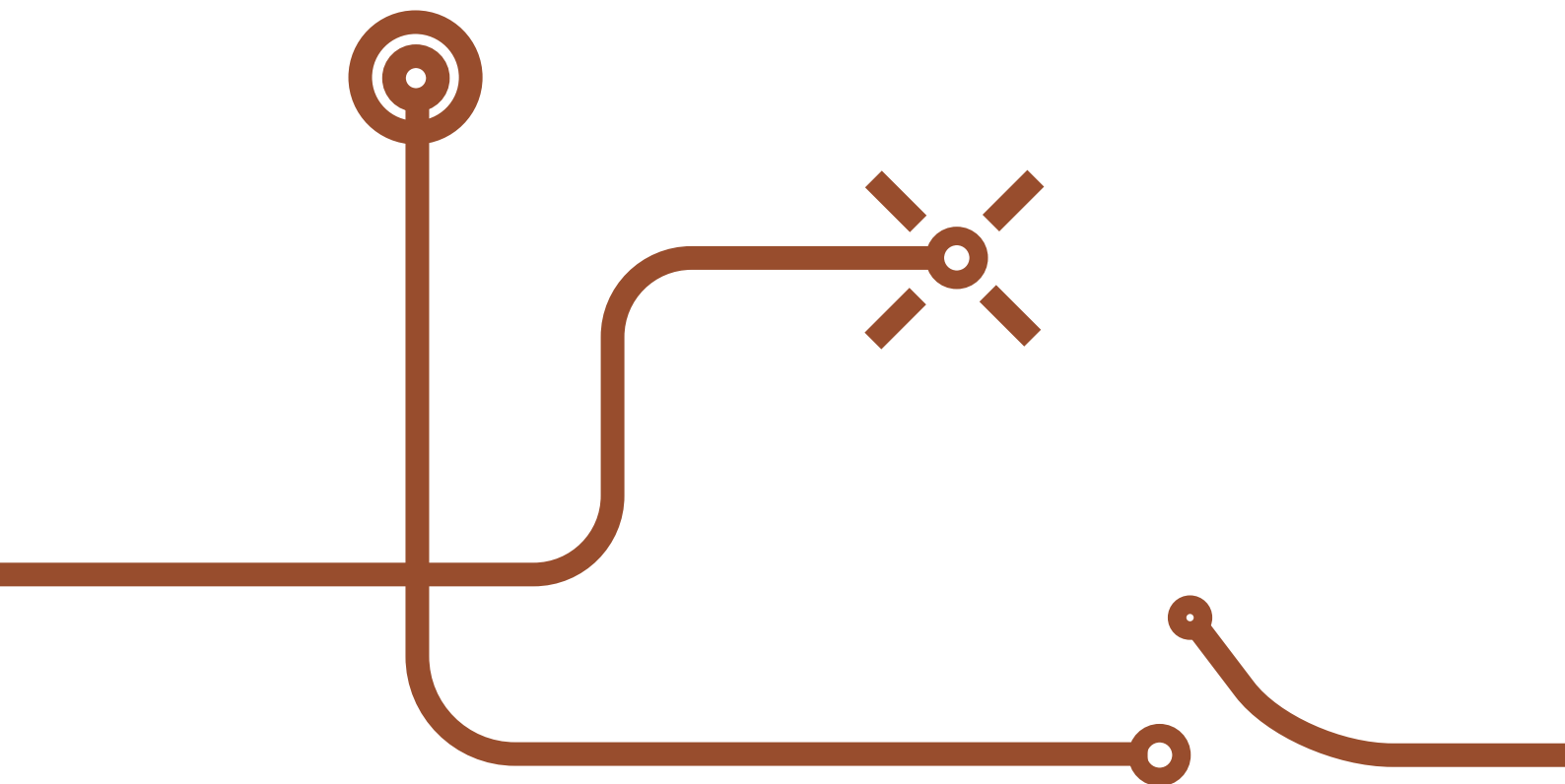
Knoppen die niet zichtbaar zijn, of waar de deksels van gesloten blijven, blijven ook onaangeroerd. Het is niet de bedoeling dat de kinderen zelf deksels opendoen en zelf kiezen wanneer of welke knop ze indrukken. De artiesten zullen dit, op hun manier, zo duidelijk mogelijk maken tijdens de voorstelling.

Ook hier geldt dat je als begeleider kan doen wat je het meeste comfort geeft. Grijp je graag snel in, ben je bang dat je anders de controle over de groep verliest, dan mag je van ons ingrijpen. Wacht je graag op een signaal van de artiesten? Dat kan ook.

Het stuk handelt over interactie en elkaar stimuleren tot acties door impulsen te geven. We verwachten dan ook niet dat de kinderen de gehele voorstelling braaf en netjes op hun bankje blijven zitten. Het is een moment van aftasten. Een moment dat gedeeld wordt door jou, de kinderen en de artiesten. Een moment in het moment zelf.

Op deze manier kunnen we vaststellen dat in dit project iedereen dus iedereen aanstuurt en alles een invloed heeft op elkaar. Dat is exact de bedoeling van deze voorstelling.

Samen maken we kunst in het nu. Het zal een volgende keer nooit hetzelfde kunnen zijn als de vorige keer. Elke voorstelling van ImpulZ is een volstrekt uniek gegeven. Gemaakt en uitgevoerd door jullie en door ons.

2. Elementen

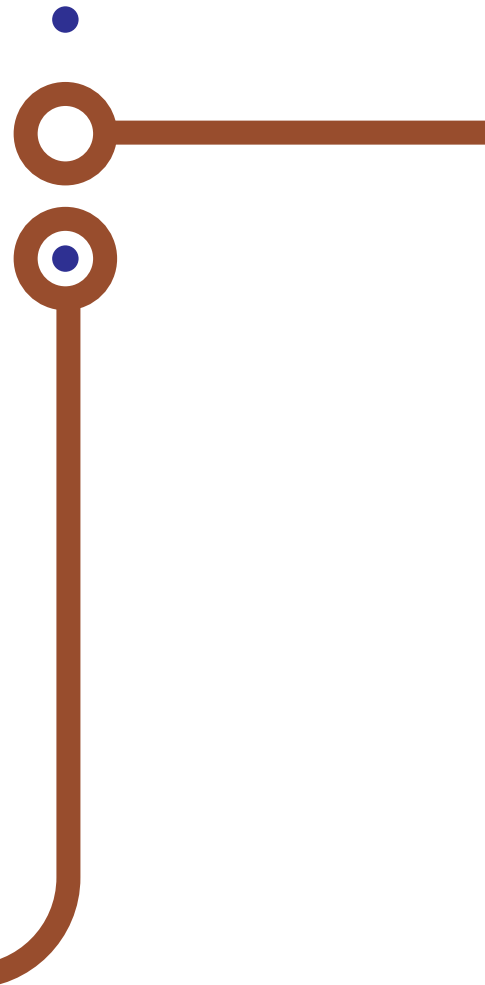
Kinderen staan erg onbevangen en open tegenover het aanschouwen en ervaren van kunst. Zij zien geen grens tussen het dagelijkse leven en de wereld van de kunsten. Het muzische loopt niet dwars door hun leven heen, maar loopt simultaan en parallel met wie ze zijn en wat ze doen. Voor hen is dans een vorm van voortbewegen. Voor hen is muziek een vorm van geluid. En voor hen is een installatie een verzameling van objecten. Dat is prachtig en dit willen we eigenlijk zo lang mogelijk behouden.

Maar dat neemt niet weg dat we hen verschillende vormen van muzische activiteiten kunnen aanbieden om hun ervaringen te versterken of uit te breiden.

Naar aanleiding van de voorstelling ImpulZ hebben we voor u enkele haalbare activiteiten uitgewerkt. Elke groep en elk kind is anders. Voel u vrij de activiteiten aan te passen naar uw eigen groep of kind. Het is enkel onze bedoeling om te inspireren, niet om instructies te geven. We hebben zo goed mogelijk rekening proberen houden met de verschillende ontwikkelingsdoelen die opgelegd worden voor het kleuteronderwijs door de Vlaamse overheid, zodat deze activiteiten kunnen ingepland worden zonder in te boeten aan kostbare lestijd.

In de voorstelling zijn verschillende artistieke elementen verwerkt. Om deze elementen minder abstract te maken, hebben we ze uit een theoretisch kader gehaald en geven we enkele toegankelijke didactische suggesties en stellen we enkele mogelijke spelsituaties voor die je als begeleider kan onderzoeken in het kinderdagverblijf of in de klas.

- Muziek
- Dans
- Ruimte

Muziek

In ImpulZ gaan we voluit voor de verrassing. Hierdoor hebben we als volwassene soms de neiging te geloven dat er geen muziek heeft gespeeld tijdens de voorstelling, maar niets is minder waar. Alle mogelijke soorten van beleving van muziek komen uitvoerig aan bod. Enkel niet op een conventionele manier.

Toch is er ook een duidelijke functie voor de muzikant in dit verhaal. Hij kan als autonome kunstenaar beslissingen maken en muziek maken met zijn gitaar. Een duidelijk instrument, met een eigen klank in duidelijke ritmische en harmonische patronen. Soms in samenspel met de verschillende andere instrumenten, soms stoïcijns en eigenzinnig zijn eigen ding. Maar deze beslissingen hebben sowieso ook gevolgen voor de danser en de toeschouwer. En hoe gaan zij reageren, wat is hun antwoord hierop en welke impuls zal de muzikant dan ontvangen?

De zoektocht naar de grens waar muziek start en lawaai eindigt is wat ons bezig houdt tijdens de voorstelling. Het is net deze grens die bij kinderen op jonge leeftijd nog erg breed is. Zij denken en voelen veel minder sterk in hokjes. Dit is eigenlijk een mooie rijkdom, waarom zouden we dit breed scala gaan vernauwen of beperken? We kiezen er dan ook voor om net in dit grensgebied te blijven met onze activiteiten.

In de voorstelling worden allerlei instrumenten gebruikt. Soms duidelijk herkenbare instrumenten als de gitaar en de piano. Maar vaak instrumenten die minder duidelijk herkenbaar zijn. Een instrument is ook niet meer of minder dan een gereedschap, een apparaat, een hulpmiddel om een gewenste klank te maken.

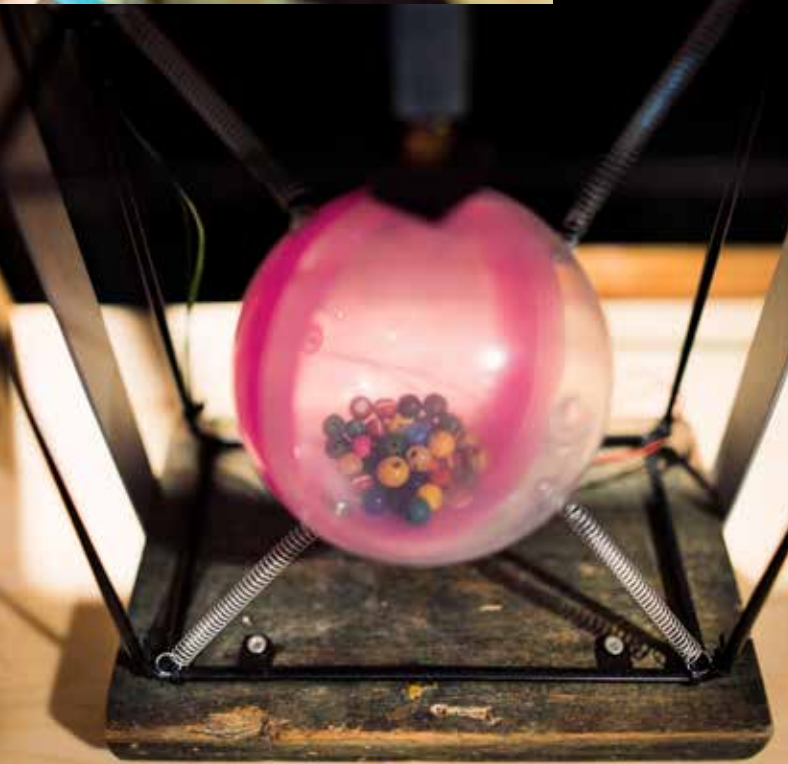
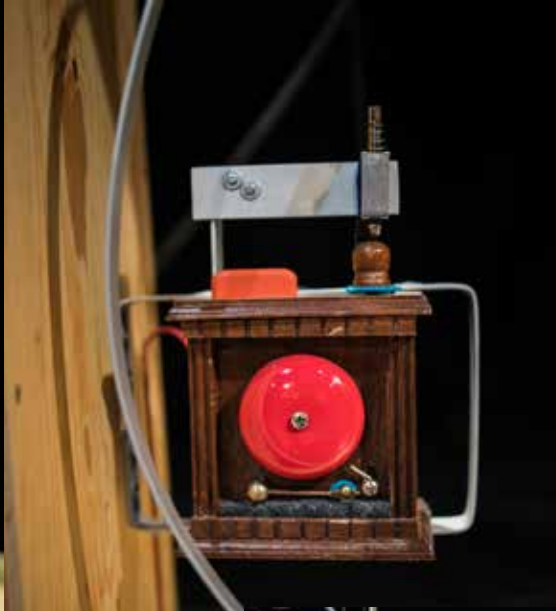
2.1.1. *Zelf instrumenten maken.*

Het is een activiteit die niet mag ontbreken. We kennen deze activiteit al langer, maar plaatsen ze nu in een ander daglicht. Het doel is het onderzoeken van de verschillende klanken van de materialen, niet het knutselen zelf. We gaan op onderzoek doorheen de ruimte en verzamelen objecten die een specifiek geluid maken wanneer we er op tikken, over wrijven, op duwen.

Een blikken doos geeft ons een heel ander geluid dan een houten kistje van een blokkendoos. Een plastic bal uit het ballenbad klikt wanneer we er op duwen, maar een knijppopje piept, terwijl een bus verf gekke geluiden blaast. Drie dezelfde handelingen, maar een groot verschil in klank.

Op deze manier worden kinderen zich meer bewust van de geluiden om ons heen. Klank is overal. Verzamel de objecten en laat de kinderen op hun manier ook proberen de klank te produceren. Wat in eerste instantie zou weggezet worden als lawaai, krijgt nu toch een zekere muzikaliteit.

2.1.2. *Zelf muziek maken.*

Deze activiteit kan zowel met de zelf gevonden instrumenten uitgevoerd worden, of met echte muziekinstrumenten. Heeft u het gevoel dat het beter hanteerbaar is om dit met schuddoosjes uit te voeren, dan is dat prima.

Tijdens deze activiteit gaan we op zoek naar de sturing van de muziek.

Wat of wie bepaalt wanneer we mogen spelen en wanneer niet?

In de voorstelling gaan wij ook op zoek naar de eerste impuls die gegeven wordt aan de instrumenten, aan de danser of de muzikant.

Er kunnen verschillende impulsen/signalen gegeven worden.

Een visueel signaal:

Wanneer er een lichtje brandt bijvoorbeeld. Dat is een visueel signaal. Kinderen zijn gewend om te reageren op verbale signalen. We vertellen hen een hele dag door wat ze mogen of niet mogen doen.

Maar wat als we dit vervangen door een ander soort signaal.

Dit mag een eenvoudige zaklamp zijn, of een bureaulamp van de klas.

Wanneer het lichtje brandt, mogen de kinderen muziek maken. Wanneer het lichtje dooft, stoppen de kinderen met spelen. We wisselen lange periodes met korte periodes af om de kinderen alert te houden.

We kunnen dit visuele signaal ook uitbreiden. Stel je voor, je hebt een grote groene cirkel op een kaart. De kinderen mogen luid muziek maken. Een rode cirkel betekent stilte. Een kleine groene cirkel wil zeggen dat de kinderen zachtjes muziek mogen maken. Dit vergt al heel wat concentratie van de kinderen.

Je kan dit zeker nog uitbreiden met andere vormen, andere manieren van spelen, bepaalde instrumenten die mogen spelen bij bepaalde kleuren of vormen en zo voort.

Een auditief signaal:

We kunnen ook een auditief signaal geven. Een handenklap, een toon op een fluitje, een slag op een trom. Hierbij moeten we wel goed opletten dat we een duidelijk onderscheid maken tussen het startsignaal en het stopsignaal.

En ook hier kunnen we variëren. Het fluitje kan het signaal geven om luid te spelen.

Het wrijven in de handen is het signaal om zachtjes te spelen.

Dirigent:

En wat als we een kind laten beslissen wanneer er muziek mag klinken en wanneer niet?

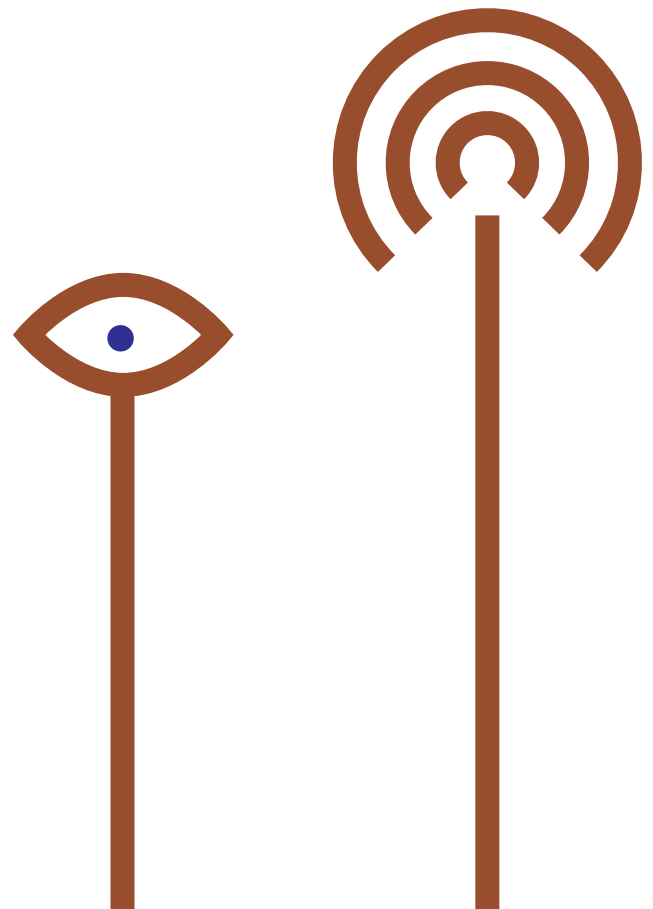
Geven we het kind de verschillende signalen mee?

Of laten we het kind het vrij initiatief om zelf te beginnen spelen en mogen de andere kinderen dan meespelen?

Het is een interessante oefening om te observeren wie welk signaal zou geven.

Hoe interpreteert de groep de signalen?

Wie negeert alle signalen?

2.1.3. *Begeleidende muziek.*

Laten we ook stilstaan bij de verschillende functies van muziek.

Muziek maken is plezierig. We maken van nature graag geluid. Wanneer we dit in groepsverband kunnen doen voelen we ons verbonden met elkaar. Muziek is dan een communicatiemiddel.

Maar muziek heeft nog andere functies. Het zelfbewustzijn creëren. 'Ik hoor dit geluid graag, ik hoor deze muziek graag, ik maak graag muziek, ik...'

Deze functie ontwikkelen we tijdens het verdere verloop van ons leven.

Nog een andere functie is stemmingswisselingen reguleren. We zetten zachte muziek op om ons te kunnen concentreren. We zetten muziek op met een duidelijk ritme om te kunnen dansen. We zetten een andere soort muziek op als achtergrondgeluid bij een maaltijd dan in de auto. Kinderen zetten misschien nog niet zelf muziek op, maar zijn wel onderhevig aan de invloed die muziek heeft op hun gevoelswereld. Het maakt hen droef, blij, boos...

Deze functie kunnen we helpen ontwikkelen door hen bewust te maken van wat ze voelen.

Een verrassende oefening is het laten begeleiden van een verhaal. De kinderen kunnen het verhaal begeleiden met ritmestokjes, klein slagwerkmateriaal, of schuddoosjes.

Je leest als begeleider een verhaal voor en laat de kinderen het verhaal muzikaal begeleiden. Leg de nadruk op de manier waarop de personages een handeling stelt. 'Ze gaat zachtjes de trap op.' 'Ze is heel erg boos.'

Natuurlijk kan je bepaalde personages aan bepaalde instrumenten linken, of op voorhand gevoelens en muzikale acties exploreren en bespreken met de kinderen. Maar leeftijd en ontwikkeling is hierin een zeer bepalende factor. Dat kan u als geen ander het beste inschatten.

2.2.

Dans

Wat is dans?

Dans is het ritmische, gevormde bewegen van het lichaam in de ruimte. Het lichaam als element in de ruimte, in de tijd en als instrument. Deze bouwstenen kunnen we ook met de kinderen bestuderen door hen heel concreet en ervaringsgericht kennis te laten maken met deze verschillende aspecten.

Op deze manier zullen we ontdekken dat kinderen vaak veel sneller in staat zijn om hun lichaam als instrument in te zetten dan wij volwassenen. Een volwassene heeft vaak de functionaliteit van zijn/ haar lichaam al grotendeels bepaald. Er wordt niet meer onderzocht wat de verschillende mogelijkheden van het menselijke bewegingsapparaat eigenlijk zijn. Het wordt op een andere manier functioneel ingezet. Hierdoor komen we eigenlijk voor een deel al vast te zitten in bepaalde bewegingsstramien. Het is interessant om dit zelf ook te onderzoeken en de vreugde van het bewegen en het onderzoek naar de beweging ook zelf te ervaren.

2.2.1. *Dansen op muziek.*

Hoe vaak we deze activiteit ook al gedaan hebben. Zelden staan we stil op de impact van deze activiteit op de ontwikkeling van het kind. We zien dat vele kinderen erg blij zijn tijdens deze activiteit. Anderen blijven liever staan of zitten en verkiezen de rol van observator. Dat mag. We willen kinderen vooral de activiteiten laten beleven vanuit hun eigen gekozen rol.

Wanneer we in een groepscontext muziek opzetten om te beginnen dansen, zien we vaak dat kinderen na het aflopen van het nummer verder blijven dansen.

Wat als we hen de boodschap geven dat ze enkel mogen dansen op muziek? Dan krijgt de muziek een andere functie en de dans ook.

Dan is het niet louter een bewegen van het lichaam, maar meer een reactie op de muziek.

Net zoals tijdens de voorstelling mogen de kinderen pas bewegen wanneer de muziek speelt. Wanneer de muziek stopt wordt er niet meer gedanst of bewogen. We blijven staan, of nemen een pose aan. Een pose rechtstaand, liggend, zittend, ...

De spanning van wanneer de muziek terug zal klinken en wanneer er terug beweging mag volgen, is de spanning die de danser ook voelt tijdens de voorstelling van ImpulZ.

Bij welke muziek is het gemakkelijker af te wachten dan bij andere? Als er trage muziek speelt dan kan je gemakkelijker stoppen samen met het aflopen van de muziek. De bewegingen die worden uitgevoerd gaan dan doorgaans langzamer. Bij snelle muziek wordt er vaak ook sneller bewogen. Om dan plots tot stilstand te komen, dat vergt al wel wat controle over het lichaam. Herhaal deze oefening voldoende keren. Zo krijgen de kinderen ook de tijd om de veranderingen in hun eigen lichaam te ervaren.

2.2.2. *Bewegen met één lichaamsdeel versus het gehele lichaam.*

We staan als volwassene niet meer stil bij de complexiteit en de coördinatie die gepaard gaat met het dansen. We bewegen armen, benen, romp, hoofd en voeten als een geheel. Terwijl al deze lichaamsdelen een apart bewegingsparcours afleggen en dus ook een unieke bewegingstaak hebben. Maar het kan zeer interessant zijn om stil te staan bij de verschillende mogelijkheden van de verschillende lichaamsdelen.

Wat gebeurt er als we één arm op en neer bewegen? Wat gebeurt er als we hetzelfde proberen doen met een been? We moeten dan al ons gewicht op het andere been verplaatsen en zo het bewegend been vrij maken. Wanneer we slechts met één vinger op en neer bewegen, voelen we dat de verkleining van de beweging een andere taak vraagt van onze hersenen. Het op en neer bewegen van ons hoofd zorgt dan weer voor een zoektocht naar ons evenwicht. We kunnen nu verschillende bewegingen beginnen exploreren in verschillende lichaamsdelen.

Draaien met één arm, twee armen, een been, een voet, je hoofd, je romp, ...
Schuiven met je elleboog is iets heel anders dan schuiven met je wang of met je voet.

Met welke lichaamsdelen kan je tikken? Klikken? Huppen?

Bevraag de kinderen welke beweging ze willen onderzoeken, of welk lichaamsdeel ze daarvoor zouden willen inzetten. Zij komen wellicht op combinaties waar wij als volwassene niet meer op zouden komen. En wat als je draaien met de beide armen combineert met tikken met je billen? Het onafhankelijk kunnen gebruiken van verschillende lichaamsdelen is een hele uitdaging. Niet enkel voor kinderen.

2.2.3. *Het aanwenden van richtingen.*

Alsof ons lichaam alleen al niet genoeg uitdagingen voorziet om te exploreren, gaan we ons lichaam ook nog eens laten bewegen in verschillende richtingen.

We kunnen bewegen op een bepaalde plaats. We noemen dit in stilstand. Ondanks we zijn aan het bewegen, bewegen we ons niet voort. We hebben geen reisweg.

Van het moment dat we een reisweg in eender welke richting aanvangen, zijn we in verplaatsing.

Deze verplaatsing kan voorwaarts, achterwaarts, zijwaarts, diagonaal of in een cirkel gebeuren. Hoe gaan we een bepaalde beweging uitvoeren in verplaatsing? Gaan we onze voeten inzetten om ons naar de andere plek te verplaatsen? Of gaan we het volledige lichaam inzetten. Met welk lichaamsdeel gaan we onze reis starten? Kunnen we starten met een hand, of een hoofd? Wat gebeurt er met ons lichaam wanneer we de verplaatsing starten met ons hoofd? Ons lichaam volgt ons hoofd. Welke invloed heeft dit op de beweging die we zonet aan het uitvoeren waren?

Een diagonaal kenmerkt zich door in een hoek in de ruimte te starten en in de hoek schuin voor je uit te komen. Dus er wordt een reisweg gevolgd van de linker hoek achter naar de rechter hoek vooraan. De reisweg trekt dus een rechte lijn, dwars door de ruimte in een diagonale richting. Dit geeft een heel ander gevoel dan gewoon naar voor of naar achter.

We gebruiken ons lichaam ook anders. We draaien ons schuin, of bewegen zijwaarts en niet recht vooruit. Heeft dit dan ook invloed op onze beweging? Of enkel op onze bewegingsbeleving? Kinderen zullen het niet met heel veel woorden kunnen vertellen. Maar ze voelen het wel. Deze ervaringen zijn vaak erg prettig voor hen. Hun evenwicht wordt uitgedaagd, hun bewegingspatronen worden verrijkt. En ze ontdekken een wereld aan combinaties en bewegingsoplossingen die hen voorheen onbekend waren.

Ook het rekening houden met elkaar als bewegende elementen in de ruimte is een hele uitdaging.

2.2.4. *Bewegen op de verschillende niveaus.*

Eenzelfde beweging kan uitgevoerd worden op de drie verschillende bewegingsniveaus, voorgesteld in 3 vlakken: Laag, midden en hoog.

Wanneer we stappen, bewegen we ons in het middelste vlak. Maar wat gebeurt er als we dezelfde voortbeweging in het lage vlak uitvoeren. Zonder meteen andere lichaamsdelen te gebruiken, kunnen we proberen te blijven stappen in het lage vlak. We zullen onze benen op een andere manier moeten gebruiken. Onze romp ook. Wat is de rol van onze armen in het middelste vlak? Blijft deze hetzelfde in het lage vlak?

Stappen in het hoge vlak vormt een ander soort uitdaging. Hoe gaan we in de hoogte? Welke bewegingsoplossingen zijn er? Laat de kinderen met oplossingen komen, er zijn geen slechte voorstellen. Onderzoek uw eigen mogelijkheden. Vraag of iemand iets wil tonen. Niet iedereen zal iets willen tonen. Wie wil er iemand anders zijn oplossing ook eens proberen uitvoeren? Ziet dat het er hetzelfde uit? Wat is er anders?

Het aantal bewegingen dat kan onderzocht worden in de drie vlakken is eindeloos. Draaien, springen, stappen, schuiven, lopen op handen en voeten, rollen, ... En wat als we handen vasthouden met elkaar en één iemand kiest een ander vlak om in te bewegen als de ander. Welke invloed heeft dit op elkaar? Kunnen we hier een oplossing voor vinden? En wat als we dit combineren met de verschillende bewegingsrichtingen?

Het plezier zit hem in het onderzoek. We zijn niet bezig met een beoordeling van de verschillende gevonden oplossingen of nieuwe bewegingen. We zijn niet bezig met kwaliteit. We gaan voor de beleving van de verschillende vlakken. Een ervaring in beweging en evolutie door de ruimteniveaus heen.

2.2.5. *Tijd en tempo*

Natuurlijk kennen we tempoverschillen als traag en snel. Eén bepaalde beweging in de verschillende snelheden uitvoeren heeft een bijna hypnotiserend effect op de uitvoerder.

Wanneer men traag beweegt, heeft men tijd om stil te staan bij de weg die de verschillende lichaamsdelen afleggen. Wanneer we snel bewegen, gaat het lichaam uit van een motorisch geheugen. Vaak lukt dit ook. Maar soms kunnen we bewegingen niet snel uitvoeren omdat het motorisch geheugen de complexiteit van de beweging niet kan controleren. Ook zo ontstaan er nieuwe wijzen van uitvoeren van eenzelfde beweging. Neem bijvoorbeeld stappen. Wanneer we stappen gaan versnellen, dan beginnen we automatisch te lopen. Toch is lopen een hele andere beweging op zich. Bij het stappen hebben we steeds één voet op de grond. Bij het lopen is er een kort moment waarop beide voeten het contact met de grond verliezen. Het is dus al een adaptatie van het stappen.

Zo zijn er heel veel bewegingen die we kunnen onderzoeken. Wiegen, een been of arm buigen en strekken, je arm optillen, draaien, hurken, je hoofd schudden, je handen tegen elkaar brengen, ... Ook hier zullen de kinderen hun manier van bewegen een rijke inspiratiebron vormen voor de begeleider. Probeer de verschillende bewegingsvoorstellen en -oplossingen van de kinderen te bekijken. En probeer ze zelf ook eens uit. Hoe voelt het? Had je verwacht dat het zo zou voelen? Ziet het er gemakkelijk uit, voelt het moeilijk. Of dacht je dat het heel moeilijk ging zijn om uit te voeren, maar voelt het eigenlijk heel prettig?

Er zullen altijd kinderen zijn die graag iets willen tonen. Zij hebben in hun geheugen al een soort opslagplaats aangemaakt van bewegingen die zij als interessant en uitdagend hebben ervaren. Het is mooi hier tijd voor te nemen en hen deze bewegingen te laten delen. Op hun beurt hebben zij misschien een aanzet tot choreografen genomen. Wie weet zijn het de nieuwe dans-theatermakers van morgen.

Anderen willen liever kijken. Daar is niets mis mee. Een mens kan ook met de ogen een bewegingservaring opdoen. Hij/zij verinnerlijkt op een andere manier wat een ander toont. Op een onbewaakt moment, soms veel later, zal het kind misschien de beweging uittesten. Misschien ook niet. En ook dat is geheel oké!

2.3.

Ruimte:

De voorstelling is in nog een ander opzicht interessant om naar te kijken.

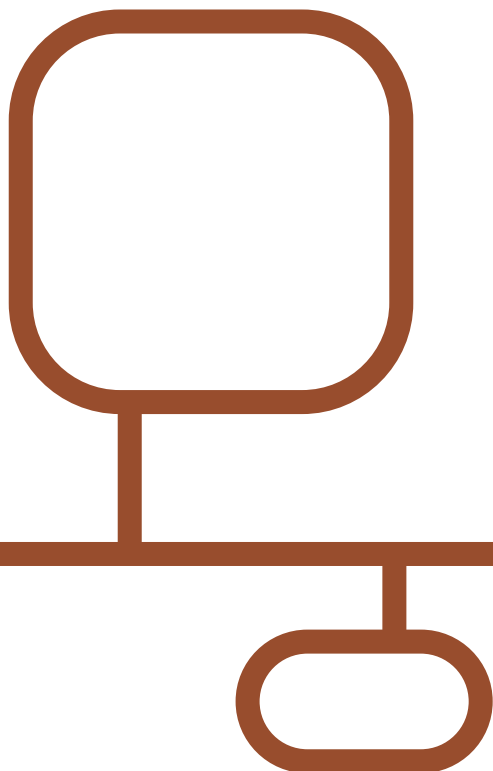
Het décor zou evengoed als enige speler tentoongesteld kunnen worden.

Het had als inspiratiebron de oude Décap-orgels, die volledig automatisch hun deuntjes lieten spelen door een mechanisch aangedreven muziekinstrumenten-ensemble.

Maar het onderzoek naar het décor gaat natuurlijk veel verder.

Omdat we er van overtuigd zijn dat het een meerwaarde is dat er in het dagelijkse leven van kinderen geen duidelijke omlijning is van het speelvlak of de publieke ruimte, gaan we hier ook niet dieper op in bij onze activiteiten. We richten onze focus liever op wat wel opvalt tijdens de voorstelling ImpulZ en niet als vanzelfsprekend deel uit maakt van de wereld rond ons heen.

Een opvallend element is de lijn die diagonaal over het speelvlak loopt. Wat stelt deze lijn voor? Is het een afscheiding? Een gids? Een partituur? Het kan van alles zijn! We geven u vier mogelijke activiteiten.

2.3.1. *De lijn als pad in de ruimte.*

Wie kent het niet, de peuter of kleuter die kost wat kost over de borduur wil stappen, niet op de stoep, maar echt op de rand?

De kleuter die enkel op de witte strepen van een zebepad wil lopen? We hebben de natuurlijke voorkeur om op markeringen te lopen. Ze gidsen ons een weg in de ruimte.

Met schildertape, of gekleurde isolatietape, kan je een pad in de ruimte maken dat de kinderen kunnen volgen.

Loopt het pad rechtdoor, of is het eerder een wirwar aan richtingen? Is het een gebogen, gegolfde of rechte lijn? Wordt de lijn onderbroken en moeten de kinderen een (bewegings-)oplossing bedenken om aan de overkant te geraken waar de lijn verder loopt? Je kan zelf experimenteren met de kleur en structuur van de lijnen.

Dezelfde lijnen kunnen al kruipend, wandelend of rollend ontdekt worden.

Kruisend kruipen (linker hand - rechter knie -coördinatie) is goed voor de neurologische ontwikkeling.

Wanneer de lijn in een lus loopt, zal het kind kennismaken met overkruising. Dit is dan weer goed voor de lateralisatie van de hersenen.

Een smalle lijn waarop de voeten voor elkaar moeten geplaatst worden is goed voor het evenwicht.

Sommige kinderen zijn erg tactiel gericht en houden van de verschillende structuren van de tape zelf. Isolatietape is glad, schildertape is grover. Ribbelkarton op de vloer voelt ook anders dan een gladde ondergrond. Zowel voor de vingertoppen als de sensatie wanneer je er over stapt. Wat gebeurt er als meerder kinderen over dezelfde lijn bewegen? Hoe gaan ze om met elkaar als obstakel. Ze kunnen elkaar vermijden of ze kunnen samenwerken om elkaar te kruisen zonder van de lijn te vallen.

De mogelijkheden zijn onuitputtelijk.

2.3.2. *Obstakels op de lijn.*

Wat is een weg anders dan een af te leggen afstand vol obstakels? Wanneer een lijnenparcours uitgeprobeerd is en verkend, kunnen we obstakels toevoegen.

Wat is een goede bewegingsoplossing wanneer er blokjes op de lijn liggen? Gaat het kind deze proberen verplaatsen? Of zet het de voeten tussen de blokjes? Wat als de blokken groter zijn? Ook grote kussens vragen een andere oplossing dan kleine blokjes. De kinderen kunnen er langs, maar er ook over. Verschillende vormen van kussens of meubels vragen verschillende oplossingen.

In de kleuterschool kan de lijn over een lage tafel lopen, waardoor de kinderen over de tafel zullen moeten klimmen. Terwijl bij de kleuters de lijn onder een tafel kan lopen zodanig dat het kind onder de tafel door moet en het gevoel heeft door een tunnel te gaan of te kruipen. Op deze manier passen we de bewegingslessen binnen onze klasstructuur zonder dat we nood hebben aan een turnzaal of bewegingslokaal.

Wat als we een deur vinden op ons pad? Kinderen die oefenen om de deur van het speelhuisje of de toiletten open te krijgen kunnen uitgedaagd worden om de lijn te volgen en de deur minder als een beperking te beschouwen, maar als een obstakel dat niet overkomelijk is.

Ook kunnen we de lijn als startpunt van een andere activiteit of een thema gebruiken.

Wanneer men verschillende voorwerpen op de lijn plaatst die normaal een afgesproken plaats hebben in de ruimte, kan het kind de voorwerpen verzamelen en na zijn/haar pad op de lijn de voorwerpen naar de juiste opbergplek brengen. We leren hen het verband tussen voorwerp en context.

Of wanneer de blokken een bepaalde kleur hebben, dienen de kinderen de blokken die ze op de lijn vinden naar de doos met dezelfde kleur te brengen. We sorteren dan op kleur. Ook het aantal voorwerpen tellen dat op de lijn ligt kan een mogelijkheid zijn. Of, wie de meeste blokken tot op het einde van de lijn kan bewaren bouwt de hoogste toren.

2.3.3. De stippellijn.

In de voorstelling ImpulZ zien we dat bepaalde delen van de lijn een stippellijn vormen. Deze stippellijnen hebben een functie. In de voorstelling zien we enerzijds dat het een plek is waar de danser aan de lijn kan ontsnappen, maar anderzijds ook een plek is waar de lijn begint en eindigt.

Maar ook in de speelcontext voor de kinderen kunnen stippellijnen een functie krijgen. Wat als je op een volle lijn enkel mag stappen, maar op een stippellijn mag dansen of springen? En wat als we gaan kruipen? Welke bewegingen komen dan tot uiting wanneer de kinderen het begrip dansen zullen exploreren? We grijpen dan terug naar onze elementen 'lichaam' en 'ruimte' door de verschillende bewegingsvlakken te gebruiken. Of we stappen op beide benen over een volle lijn, maar mogen enkel op één been verder over een stippellijn? Een dreumes mag handen, voeten en knieën gebruiken op de volle lijn, maar wordt uitgedaagd te stappen op de stippellijn.

We onderbreken zo de gang van zaken en vragen een bewegingsoplossing van het kind. We doen beroep op hun fantasie en creatieve manier van oplossen.

2.3.4. De lijn als partituur

De lijn hoeft zich niet enkel te beperken tot een fysieke lijddraad. Ze kan ook ingezet worden als partituur.

Wat als je de lijn zou tekenen op een groot papier of een whiteboard? Hoe zouden de kinderen de lijn weergeven met hun stem? Een stijgende lijn, een dalende lijn. Zouden ze de lijn kunnen volgen van laag naar hoog? Zou een stippellijn het onderbreken van de klank kunnen weergeven? 'Gaan, stop, gaan, stop, ...'

Niet enkel met de stem kunnen we de lijn volgen, maar ook met kleine schudinstrumenten of ander percussiemateriaal. Of misschien heeft u wel kazoo's of een ander blaasinstrument. Een lange onderbreking van de lijn kan een pauze worden. Een pauze in de muzikale frase, een pauze in de activiteit, een pauze in de dag. Of een moment om gek te doen en de fantasie de vrije loop te laten. Wat gebeurt dan, na zo veel input? Wat zou er gebeuren als we de weg van de lijn door de ruimte zouden afleggen met onze instrumenten? Een stoet door de kamer/klas. Met op het ene moment een stilte en op het andere moment een gezamenlijke klank.

Wij wensen jullie veel
speelgenot!

